

Riksdagen

För riksdagen har framlagts förslag till omläggning av fastighetsbeskattningen (prop. nr 186) samt till ändrade regler för beskattning av en- och tvåfamiljsfastigheter (prop. nr 187).

Fastighetsbeskattningen föreslås skola i princip bibehållas men inarbetas i den kommunala inkomstskatten. Härigenom beredes fastighetsägare med låg inkomst bättre möjligheter att utnyttja ortsavdrag och avdrag för nedsatt skatteförmåga. Vidare föreslås att repartitionstalet för fastighet sänkes från fem till fyra. Det lägre repartitionstalet avses skola tillämpas första gången vid 1954 års fastighetstaxering. Övriga ändringar föreslås träda i kraft år 1955 och tillämpas första gången vid 1956 års inkomsttaxering.

I prop. nr 187 föreslås, att beräkning av *inkomst av en- och tvåfamiljsfastigheter* vid taxering skall ske enligt en förenklad schablonmetod. Såsom inkomst skall i princip upptagas beräknad ränta å ägarens eget kapital i sådan fastighet. Procenttalet för räntan föreslås till 3 procent. Av tekniska skäl skall ränteberäkningen utföras på sådant sätt, att ränta efter nämnda procenttal beräknas å fastighetens hela taxeringsvärde, varefter avdrag göres för ägarens verkliga räntekostnader för lånat kapital i fastigheten. De nya reglerna föreslås skola tillämpas första gången vid 1955 års taxering.

Finansministern har i prop. nr 227 uttalat sig för ett bibehållande av *investeringsavgiften* för innevarande beskattningsår. Någon förlängning av giltighetstiden för förordningen om investeringsavgift att omfatta jämväl år 1954 har finansministern icke ansett böra ske. Någon ändring av reglerna om inskränkning av den *fria avskrivningsrätten* i fråga om inventarier föreslås icke. Vad slutligen angår begränsningen av rätten till fri *varulagervärdering* har finansministern uttalat, att hans avsikt är att, om det vid tiden för riksdagens höstsession visat sig att tendenser till spekulativ lagerhållning ej förekommit, föreslå att ifrågavarande bestämmelser upphäves jämväl för år 1953.

De ovan berörda prop. komma att behandlas av riksdagen under vårsessionen och riksdagen kommer också att taga ställning till *uttagningsprocenten* för den statliga inkomstskatten för år 1954. I prop. nr 227 föreslås uttagningsprocenten för nästa år till 110 d. v. s. sama procenttal som för innevarande år.

Frågan om värdering i förmögenhetsskattehänseende av *icke börsnoterade aktier* har behandlats i några motioner, vilka icke föranlett någon riksdagens åtgärd. Bevillningsutskottet yttrade i anledning av

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:21:54

motionerna bl. a. följande. Enligt vad som upplysts för utskottet har riksskattenämnden insamlat material till belysande av nu tillämpade metoder för värdering av icke börsnoterade aktier. Efter bearbetning av materialet och införskaffande av därutöver erforderliga upplysningar kommer nämnden att söka utarbeta allmänna anvisningar för aktievärdering. Därest andra arbetsuppgifter av mer brådskande natur icke lägger hinder i vägen, avser nämnden att till ledning för nästa års taxering lämna rekommendationer till taxeringsmyndigheterna. Utskottet framhöll vidare, att vid utarbetandet av de anvisningar för värdering av icke börsnoterade aktier, som sålunda kan förväntas, kommer givetvis att beaktas den kritik, som under senare år riktats mot nuvarande ordning.

De s. k. *benefika barnreverserna* ha även ägnats uppmärksamhet i en motion, i vilken förordats införande av förbud för avdrag för ränta å sådana reverser. Bevillningsutskottet har efter en redogörelse för regeringsrättens praxis uttalat bl. a. (bet. nr 27), att en lagstiftningsåtgärd av sådan innebörd som i motionen förordas, allenast skulle beröra inkomstbeskattningen, och att en lösning icke syntes kunna åvägabringas utan att sambandet med förmögenhetsbeskattningen beaktas. Det kan dessutom ifrågasättas, huruvida icke spörsmålet sammanhänger jämväl med frågan om gåvobeskattningens utformning i hithörande avseende. Sistnämnda fråga har jämte bland annat frågan om beskattningen av periodiskt understöd överlämnats till 1950 års skattelagssakkunniga för översyn. Spörsmålet om hemmavarande barns förmögenhetsbeskattning har av 1952 års riksdag förutsatts bliva föremål för Kungl. Maj :ts fortsatta uppmärksamhet.

Utskottet anser att utvecklingen på förevarande område noggrant bör följas, och utskottet finner vidare uppenbart att vid den prövning, vilken enligt vad ovan upplysts pågår rörande vissa med de benefika barnreverserna sammanhängande frågor, behovet av lagstiftningsåtgärder av bland annat det innehåll, som i motionen förordats, kommer att undersökas.

Bevillningsutskottet ansåg sig därför icke böra tillstyrka motionen. Riksdagen biträdde utskottets förslag.

Frågan om *gift kvinnas förvärvsavdrag* m. m. har ånyo dragits under riksdagens prövning. Bevillningsutskottets uttalanden om nu gällande ordning d. v. s. de regler, som antogos av 1952 års riksdag och gälla från och med 1954 års taxering, belyser frågan på ett klargörande sätt.

Gift kvinna, som levt tillsammans med sin man och som under större delen av beskattningsåret har varit bosatt här i riket, äger vid inkomsttaxering rätt till särskilt avdrag, s. k. förvärvsavdrag, om hon haft inkomst av rörelse eller eget arbete. — Har den gifta kvinnan haft inkomst av egen jordbruksfastighet är hon däremot icke berättigad till avdrag som nu sagts. — Förvärvsavdraget är vid taxering till såväl kommunal som statlig inkomstskatt begränsat till högst 300 kronor. Om den gifta kvinnan har hemmavarande barn, för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, må avdrag vid statsbeskattningen dock medgivas med högst 1.000 kronor. Vid taxering till statlig inkomstskatt äger gift man, som haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och vars hustru utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, åtnjuta avdrag med 300 kronor. Detta avdrag vid s. k. faktisk sambeskattning har icke någon motsvarighet vid den kommunala taxeringen.

I de föreliggande, likalydande motionerna I: 267 och II: 208 har hemställts om sådan ändring i bestämmelserna om förvärvsavdrag att gift kvinna med inkomst av jordbruk, som hon själv bedrivit

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:21:54

skall vara berättigad till dylikt avdrag i samma omfattning som nu gäller i det fall, att hon har inkomst av rörelse eller eget arbete. Denna av motionärerna förordade ändring har sålunda avseende å taxering till såväl kommunal som statlig inkomstskatt. Därjämte har i motionerna yrkats att gift man, vars hustru biträder honom i hans förvärvsverksamhet — jordbruk eller rörelse — skall erhålla rätt till avdrag vid den kommunala taxeringen enligt samma regler som nu gäller vid statsbeskattningen.

Utskottet vill i anledning av förevarande motionsyrkanden till en början framhålla, att den utformning som förvärvsavdraget erhållit i samband med föregående års omläggning av statsbeskattningen närmast är att uppfatta såsom resultatet av en sammanjämkning av skilda ståndpunkter. Nu gällande ordning kan sålunda icke sägas återspegla en enhetlig princip. Detta förhållande ter sig dock mindre väsentligt då resultatet av statsskatteomläggningen, vilken också innefattade höjning och ändrad avvägning av ortsavdragen m. m., innebär skattelättnader för de gifta yrkeskvinnorna. För sin del är utskottet av den uppfattningen, att förvärvsavdraget för gift kvinna ävensom gift mans avdrag vid faktisk sambeskattning i och för sig måste anses såsom en mindre önskvärd komplicering icke blott av själva beskattningsreglerna utan framför allt av taxerings- och uppbördsförfarandet. 1949 års skatteutredning syftade också till en lösning som skulle göra det möjligt att undvara förvärvsavdraget vid den statliga beskattningen. Emellertid har bland annat av skäl som nyss nämnts denna strävan icke kunnat fullföljas. Utskottet vill även erinra om det inbördes samband, som råder mellan utformningen av förvärvsavdraget, ortsavdragens avvägning och storlek samt vid statsbeskattningen skatteskalornas uppbyggnad. — — —

Yrkandet att rätt till förvärvsavdrag måtte införas för gift kvinna med inkomst av jordbruk, som hon själv bedrivit, torde böra uppfattas så, att därmed avses inkomst av den gifta kvinnan tillhörig jordbruksfastighet, till vilken inkomst hon bidragit genom eget arbete. Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen, hade sambeskattningssakkunniga i sitt år 1949 avgivna betänkande föreslagit sådant avdrag vid såväl den kommunala som den statliga beskattningen. Förslaget föranledde emellertid ingen lagstiftningsåtgärd. Även 1949 års skatteutredning hade övervägt möjligheterna av ett sådant förvärvsavdrag, men utredningen, som i princip ansåg att förvärvsavdraget borde avskaffas, föreslog icke något förvärvsavdrag för detta fall. Skatteutredningen uttalade därvid farhågor för att ett sådant avdrag skulle stimulera till överflyttning av jordbruksfastigheter. Icke heller förordades i proposition nr 213, som låg till grund för de av 1952 års riksdag antagna bestämmelserna angående förvärvsavdrag vid den statliga beskattningen, införande av rätt till förvärvsavdrag för gift kvinna med inkomst av jordbruksfastighet. Erinras må vidare att motionsyrkandet av enahanda innebörd som det nu behandlade avslogs av föregående års riksdag.

Utskottet vill framhålla att, därest en diskussion rörande detta spörsmål såsom en isolerad företeelse över huvud är möjlig och överväganden av enbart principiell natur skulle vara vägledande för ett ställningstagande, synes en utvidgning av rätten till förvärvsavdrag böra omfatta icke blott inkomst av jordbruksfastighet utan även inkomst av annan fastighet t. ex. hyresfastighet. Även gift kvinnas inkomst av egen villafastighet, som användes till familjebostad, skulle i princip berättiga till förvärvsavdrag. Det nu anförda visar enligt utskottets mening, att enbart principiella synpunkter icke kan tillåtas bliva avgörande för utformningen av rätten till förvärvsavdrag. Vid den föregående år genomförda omläggningen av statsbeskattningen utsträcktes icke rätten till förvärvsavdrag att gälla andra inkomster än vad tidigare varit fallet, och utskottet finner icke att motionärerna anfört bärande skäl för en utvidgning av denna rätt.

I enlighet med utskottets hemställan (bet. nr 17) avslog riksdagen motionerna.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:21:54